

EESTI TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU ISTUNGI PROTOKOLL nr 26

Tartus

4. oktoober 2001. a

Algus 14.00, lõpp 15.15

Juhataja: M. Laar

Protokollija: R. Kaarli

Võtsid osa TAN-i liikmed: J. Engelbrecht, A. Keevallik, M. Laar, T. Lukas, M. Pärnoja, V. Sepp

Külalised: A. Klaar, A. Koppel, P. Põiklik, M. Tiits, R. Vaikmäe

KAVANDATUD PÄEVAKORD:

1. Eelmise koosoleku protokoll ja päevakorra kinnitamine
2. TAN-i roll Eesti teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamisel – Mart Laar
3. TAN-i tegevuskava aastateks 2002-2004 – Mart Laar
4. Teadus- ja Arendustegevuse Korralduse Seadusest tulenevad protseduurilised küsimused:
Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi liitmine Eesti Maaviljeluse Instituudiga – Toomas Kevvai
Mereakadeemia reorganiseerimine – Ain Eidast
5. Järgmiste koosolekute ajakava
6. Kohalalgatatud küsimused

1. Päevakorra ning eelmise TAN-i istungi (19. mai 2000) protokoll nr 25 kinnitamine.

M. Laar tegi ettepaneku jätta välja 4. päevakorrapunkt, kuna küsimuste ettevalmistamisega oli jäänud napiks. Vastuväiteid polnud.

Eelmise istungi protokoll otsustati kinnitada jättes ära mustandis toodud otsuse 5. päevakorrapunkti kohta.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU OTSUSTAS:

1. Jätta arutlusest välja 4. päevakorrapunkt.
2. Kinnitada Teadus- ja Arendusnõukogu 19. mai 2000. a istungi protokoll nr. 25, jättes ära mustandis toodud otsuse 5. päevakorrapunkti kohta.

2. TAN-i roll Eesti teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamisel – Mart Laar

M. Laar tutvustas lühidalt uuenenud TAN-i rolli Eesti teadus- ja innovatsioonipoliitika kujundamisel käesoleval majandusliku ja sotsiaalse arengu etapil.

2000. a sügisel Vabariigi Valitsuse poolt vastuvõetud teadus- ja arendustegevuse strateegias "Teadmistekeskne Eesti" formuleeritud eesmärgid on saavutatavad vaid läbi kõigi asjaosaliste süstemaatilise ja kooskõlalise tegevuse, mille olulisemaks momentideks on:

- 1) teadlaste ja ettevõtjate teadus- ja arendustegevuse alaste sidemete ja koostöö tugevdamine üldiste tehnoloogiliste, majanduslike ja sotsiaalsete probleemide ühiseks lahendamiseks

- 2) analüütilistel uuringutel ja tulevikuseirel tuginev poliitikate kujundamine, realistlike eesmärkide püstitamine, nende saavutamine läbi hästi funktsioneerivate tugiinstrumentide kasutamise ja nappide vahendite kontsentreerimine kõige tulemuslikematesse valdkondadesse
- 3) laiaulatuslik osalemine rahvusvahelises teaduslikus ja tehnoloogilises koostöös.

Arutelus osalesid J. Engelbrecht, M. Pärnoja, T. Lukas, R. Vaikmäe, M. Laar, R. Kaarli ja A. Keevallik. Rõhutati teadlaskonna ja ettevõtlussektori koostöö tähtsust, juhtides seejuures tähelepanu sellele, et probleem on veelgi laiem: oluline on teadlaskonna koostöö kogu ühiskonnaga ja valitsusstruktuuridega ka muude ühiskondlike ja sotsiaalsete probleemide lahendamisel ning teaduse rolli teadvustamisel. Esile toodi ka kõigi teadust, tehnoloogilist arendustegevust ja innovatsiooni rahastavate institutsioonide koostöö tähtsust nii üldisel kui konkreetsete initsiatiivide tasemel. Sellest ei tohiks kõrvale jääda ka ministeeriumide vastavad ametkonnad.

Tähtis vahend koostöö tugevdamisel riigi ja ühiskonnaga on riiklike teadus- ja arendustegevuse programmide käivitamine. Teadus- ja arendustegevuse seaduse kohaselt on kõik ministeeriumid vastutavad oma valdkonna teadus- ja arendustegevuse ja riiklike programmide käivitamise eest. Hetkel on paraku enamiku ministeeriumide roll uurimis- ja arendustöö korraldamisel minimaalne. Leiti, et teadus- ja arendusprogrammide käivitamisel võiks TANi roll olla senisest suurem ning tuleb tagada kõigi programmide arutelu ka TANi tasemel. Vaid nii on võimalik vältida tühikuid olulistest valdkondades ja tagada erinevate initsiatiivide sidustus. Kõigile probleemidele lahenduste leidmisel tuleb alati silmas pidada võimalikku koostööd ettevõtlussektoriga. Rahastamisel ministeeriumide kaudu tuleb ühiselt arutada rahastamise printsiipe ja vahetada informatsiooni adekvaatseks pikaajaliseks planeerimiseks.

Arvamuste vahetuse lõpetuseks rõhutas M. Laar asjaolu, et kõiki arengukavasid tuleb kriitiliselt analüüsida, langetades valikud vastavalt reaalsele võimalustele.

3. TAN-i tegevuskava aastateks 2002-2004 – Mart Laar

Lühikese sissejuhatuse järel pani M. Laar ette arutada TAN-i liikmetele väljasaadetud tegevuskava.

Esitatud kolmeaastase perspektiiviga tegevuskava hõlmab muu hulgas:

- eelseisvate perioodide teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia planeerimiseks ja hindamiseks vajaliku analüütilise baasi kindlustamist, sealhulgas analüütiliste ülevaadete, rakendatavate meetmete evalvatsiooni korraldamist, tehnoloogiaseiret (*technology foresight*), võrdlevad poliitikauuringuid jmt;
- erinevate ministeeriumite haldusalas olevate poliitikate, rahvuslike teadus- ja arendusprogrammide, muude teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniga seotud või seda mõjutavate meetmete koordineerimise ja sidustamisega seotud küsimusi, arvestades seejuures vastavate rahvusvaheliste initsiatiivide ja neis osalemise vajaduste ja võimalustega;
- teadus- ja arendus- ning innovatsioonipoliitiliste eesmärkide saavutamiseks vajalike ressursside planeerimist, sealhulgas piisava inimressursi ja finantsvahendite olemasolu.

TANi töö tugineb kahele alalisele komisjonile, mis keskenduvad teadus- ja arendus- ning innovatsioonipoliitikale. Nimetatud komisjone juhivad vastavalt haridus- ja majandusminister, kes esitavad Teadus- ja Arendusnõukogule vähemalt üks kord aastas

aruande poliitikakomisjonide töö tulemuslikkuse kohta ning järgmise perioodi tegevuskava. Alalise komisjoni sujuva töö ning ülesannete igapäevase täitmise eest vastutab ministeeriumi poliitikanõunik. Vajadusel luuakse spetsiifiliste ülesannete lahendamiseks täiendavaid komisjone.

Teadus- ja Arendusnõukogu sekretariaat tagab eelkirjeldatud funktsioonide täitmise läbi oma igapäevase tegevuse, mis on ühelt poolt seotud poliitika analüüsiks ja kujundamiseks vajaliku info kogumise ja süstematiseerimisega, teisalt avaliku sektori poolt rakendatavate meetmete ning tehtavate kulutuste tulemuslikkuse analüüsi ja hindamise korraldamisega; lõpuks ka tagasidega vajadusest halduspoliitika muutmiseks vastavalt üldisele arengule. Samuti tagab Teadus- ja Arendusnõukogu sekretariaat ka alaliste komisjonide kooskõlalise töö.

Arutelus osalesid T. Lukas, M. Pärnoja, J. Engelbrecht, M. Tiits, M. Laar, R. Vaikmäe. Lähemalt peatuti TANi komisjonide töökorraldusel. Jälgida tuleb, et komisjonid ei oleks suunatud liialt ministeeriumi poole ja koosseisudes oleks piisavalt esindatud ministeeriumiväline dimensioon. TANi sekretariaat ja komisjonid teevad omavahel tihedat koostööd, mis peab vältima komisjonide liigset ministeeriumikesksust. Haridusministeeriumis on vastav ministeeriumi nõunik olemas ja komisjon suuremas osas komplekteeritud, Majandusministeerium peaks oma struktuuri vastava nõuniku koha loomise ja poliitikakomisjoni käivitamisega kiirustama.

TAN kiitis tegevuskava põhimõtteliselt heaks ning vaatab selle enne lõplikku kinnitamist järgmisel koosolekul koos alaliste komisjonide tegevuskavadega veelkord läbi.

4. Järgmiste koosolekute ajakava (M. Laar)

Tõdeti, et sobivate kuupäevade leidmine on erakordselt keeruline ja avaldati arvamust, et sisulise töö edu tagamiseks võivad erandkorras koosolekutel osaleda ka isiklikult määratud asendusliikmed, kes esitavad puuduva TAN liikme ja mitte ühegi institutsiooni seisukohti, kuid ei oma hääleõigust.

Lepiti kokku, et järgnev istung toimub soovitatavalt k.a. novembri lõpus. Põhilise punktina tuleb arutlusele tegevuskava ja selle täitmiseks vajalik eelarve.

TANi istungile järgneksid ka üritus, kus TANi liikmed esinevad avalike loengutega. Peaminister lubas olla teemaga Eesti 2020 esimene esineja, ning kutsus ka teisi TANi liikmeid üles esinema.

5. Kohalalgatatud küsimused.

Kohalalgatatud küsimusi ei olnud.

M. Laar
TAN-i esimees